

q motu secundum
n. 202am

Quoniam succedit alteri vel q vnum et idem per mouetur vel omnia quandoq mouentur et qñq̄ quiescūt vel aliqua semp sunt imobilia ⁊ aliq̄ semp mouentur ⁊ aliqua qñq̄ mouentur ⁊ quādoq̄ quiescunt. Et hoc ḡ membrū est verum vnde irratio nobile est omnia semper requiescere q̄ manifestū est ad sensum aliqua moueri. Modo querere rationem contra iudicium sensus est debilitas intellectus vt hic dicit philo. Nec est disputandū cōtra dicentem oppositum. Itē dicere omnia semp moueri est cōtra naturalem philosophū quia ad sensum patet aliqua quiescere. Est enim natura p̄cipiū quietis vt patet per suam diffinitionem. Per prius tamen est p̄ncipiū motus. Sed contra in diffinitione nature dicitur q̄ natura est p̄ncipiū mouendi ⁊ quiescēdi ei⁹ in quo est p̄imum per se. ⁊c. ergo natura est p̄io p̄ncipiū quiescēdi. Negatur consequentia. Si dicatur aliqua que nutriuntur continue augentur ⁊ alia que alterantur continue alterantur. Ad hoc respondet philosophus hic. Et nos in sequentibus.

Notandum p̄terea q̄ in ordine entium est dare aliquid omnino imobile ⁊ ad hoc ostendendum ponuntur tres diuisiones quia mobilium ⁊ mouentū quedam mouent vel mouentur per se. Alia vero per accidēs vt patuit quarto phi. Item eorum que mouentur quedā mouentur naturaliter vt quando graue descendit alia vero per violentiam. Et si querat̄ an motus descensus animalis sit naturalis vel violentus dicendum q̄ est naturalis secundum corpus vel q̄ fit ab elemēto quod dominatur in ipso animali. Similiter mot⁹ quo homo flectit brachia ad anterius est sibi naturalis inq̄tum huiusmodi. secus autem est de alijs animalibus.

Notādus p̄terea q̄ omne quod mouetur ab alio mouetur vt dictum est in septimo. sed mouēs dupliciter distinguitur a mobili p̄mo secundum diffinitionem tantum sicut de anima ⁊ corpe quia ista duo non distinguntur loco ⁊ subiecto licet rationes eorū sint diuerse. Aliquando autem mouens ⁊ mobile distinguntur secundum diffinitionem ⁊ secundum esse vt quādo homo mouet lapidem sursum. Ex hijs p̄ q̄ animata mouentur a motore distincto secundum diffinitionē tm̄ qñ mouētur motu naturali. sed ea q̄ mouentur motu violento mouentur a motore distincto secundum esse ⁊ secundum diffinitionem.

Conclusio graua ⁊ leuia inanimata non mouentur a seipsis probatur quattuor rationibus phi. p̄ma mouere se pertinet ad rationem vite vnde i hoc cognoscimus si homo viuat quando scilicet mouet oculos vel aliud. sed inanimata non viuunt igitur. Item que mouēt se faciunt se stare ⁊ quiescere. Itē que mouent se non mouentur ad vnam differentiaz positionis tantum. sed non sic est de animatis. Itē in hijs que mouent se est diuersitas partium vt p̄z in homine ⁊ in animali sed non sic est de inanimatis. Ex hijs patet q̄ corpus graue non mouetur a seip̄o per se p̄mo ⁊ probatur adhuc aliter quia alias idē esset simul in actu ⁊ in potentia quia nihil mouet nisi secundū q̄ est in actu vt actu calidum calefacit illud autem quod calefit est calidum in potētia. si ergo idem esset motum ⁊ mouens per se p̄mo sequeretur q̄ esset actu tale ⁊ in potentia tale ⁊ sic esset ⁊ non esset tale.

Sed notandū q̄ dupliciter aliquid est in potētia scilicet essentiali ⁊ accidentali siue p̄ma ⁊ secunda illud quod est graue non tamen mouetur actu est in actu p̄mo quia habet grauitatem non est tamē in

actu secundo: quia non mouetur ⁊ ideo est in potētia secunda. Similiter materia quādo nō habet formam aeris est in potētia essentiali sed graue quod nō mouetur est in potētia accidentali. si ergo queratur a quo mouentur graua ⁊ leuia dicendum q̄ a generante per se quia dans formam dat consequentia ad formam sed mouentur a remouente prohibēs per accidens: quia remouens prohibens nichil influit in ipsum graue vel leue sicut nec paries a quo reuerberatur lapis contra ipsum proiectus. Et est sciendum q̄ multi doctores vt Scotus ⁊ gregorius opinantur q̄ graua mouentur a seipsis. Sed hoc videtur esse contra philo. hic dicentem q̄ mouentur a ḡnante. Et per hoc dicit inanimata differre ab animatis. Item tunc aliquid moueretur a seip̄o p̄mo. Nec ph̄s posset sufficienter probare q̄ omne qd̄ mouetur ab alio mouetur. Itē quidā sic arguunt potētia actiua. v. meta. ⁊. ix. diffinitur per esse p̄ncipiū transmutandi aliud. Nichil igitur transmutat seipsum. Item si idem moueret seipsum p̄mo idem secundum idem simul esset sub oppositis dispositionibus cōsequēs est impossibile. Consequētia pbatur q̄ semper mouens est in opposita dispositione ad motū ⁊ econuerso. Nā mouens sibi assimilat motum et trahit eū ad dispositionē similē sibi igitur motū est sibi dissimile dū mouetur ⁊ ideo p̄mo de generatione dicitur q̄ agens ⁊ passum sunt dissimilia in p̄ncipio ⁊ similia in fine. Item si talia corpora mouerent se per se ⁊ p̄mo eadem ratione ⁊ celum moueret se per se ⁊ p̄mo. Non enim apparet ratio propter quā celum non possit ita moueri circularit̄ a seip̄o sicut illa mouent recte. Item sequitur q̄ in eodem tpe p̄ equale spacium moueretur graue maius ⁊ min⁹ verbi gratia magna mola ⁊ medietas eius quod est falsum vt patet ad sensum. Consequentia declaratur p̄ regulā phi. vii. phi. Si tanta virtus mouet magnitudinem in aliquo tēpore. Media virtus mouebit medietatem magnitudinis in equali tempore ratio est quia qualis est proportio totius virtutis ad totum motum talis est medietatis virtutis ad medietatem moti. Si ergo tota virtus mole mouet totā molam in tanto tēpore. Medietas virtutis mole mouebit medietatem mole in equali tempore vide si hec probant animata etiā non mouere se ideo.

Cōtra hec arguitur vel ergo mouētur a celo vel ab alio. Non a celo quia sequeretur q̄ quāto graue esset magis elongatum a celo tanto tardius descenderet. Consequens est falsum vt percipit sensus. Cōsequētia patet / quia quanto magis motū distat a motore. ceteris paribus minus potest motor sup illud ⁊ per cōsequens tardius mouet. Secundo si ita esset sequeretur q̄ non velocius descenderet graue maius q̄ graue minus eiusdem rationis ⁊ similibus dispositionū omnū p̄ter magnitudinē ⁊ paruitatē. Consequens patet falsum ad sensum. Cōsequētia pbatur / q̄ vbi mobilia se h̄nt mere passiue sicut hic supponitur ⁊ cetera sunt paria nunq̄ maius citius transmutatur ab eodē agente naturali q̄ minus. p̄z tā in motib⁹ localibus violentis q̄ etiā in alterariōibus. Nam stante vniformi dispositione passi nō citi⁹ alteratur ab eodem agente maius q̄ minus.

Secundo principaliter. Si mouerētur a celo vel ergo per expulsionem vel impulsionem quo ad graua ⁊ leuia per attractionē. Sed si sic sequeretur q̄ quādoq̄ graue descēderet celū expelleret ignē sibi proximū ⁊ aerem cōsequētē ⁊ vniuersaliter cetera medijsq̄ ad graue et mediantibus illis ipsius